K 7/2022 Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle

Lausunto

Kati Nieminen

Dosentti, OTT, Helsingin yliopisto

Oikeussuoja ja oikeuksiin pääsy

- Hyvitys
  - Vuoden 2015 yhdenvertaisuuslain uudistuksella laajennettiin hyvityksen käyttöalaa. Hyvitystä ei kuitenkaan käytetä siinä laajuudessa kuin uudistuksen yhteydessä ajateltiin.
  - Hyvityksen merkitystä syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeussuojan kannalta tehostaisi se, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalla olisi mahdollisuus määrätä siitä.
- Oikeussuojan eriytyminen ja työelämässä esiintyvä syrjintä
  - Syrjintäasioiden käsittely on eriytynyt syrjintäperusteen ja elämänalueen perusteella.
  - Työelämän alueella esiintyvä syrjintä tulee muihin elämänalueisiin verrattuna korostetusti viranomaisten tietoon, tosin syrjintäperusteittain valikoituneesti.
  - Laajentamalla yhdenvertaisuusvaltuutetun mahdollisuuksia tarkastella myös työelämän syrjintäkysymyksiä, voitaisiin oikeussuojan eriytymistä jossain määrin lievittää.
- Oikeudellisten keinojen lisäksi tarvitaan yleisempää vaikuttamistyötä

Syrjinnän tunnistaminen; viranomaisvelvoitteiden tunnistaminen

- Edelleen on tarvetta tehostaa syrjintäilmiön ja sen kohteeksi joutuneiden yksilöiden tunnistamista.
- Tarvetta on myös viranomaistyön kehittämiselle ja syrjintä- ja yhdenvertaisuuskysymysten entistä paremmalle tunnistamiselle siinä.

Lainsäädännön kehittäminen ja lainsäädännön vaikutusten arviointi

- Yhdenvertaisuusvaltuutettu tuo esiin useita tärkeitä lainsäädännön kehittämistarpeita.
- Lainvalmistelun laadun ja yhdenvertaisuusajattelun voimistamisen kannalta on tärkeää kiinnittää huomiota myös yhdenvertaisuusvaikutusten entistä parempaan tunnistamiseen lainvalmisteluprosessissa.